

Начало > Семейноправни въпроси и наследство > Родителска отговорност — родителски права и право на лични отношения с детето
Родителска отговорност — родителски права и право на лични отношения с детето

Гърция

1 Какво на практика означава правният термин „родителска отговорност“? Какви са правата и задълженията на носителя на родителска отговорност?

Родителската отговорност е право и задължение на родителите. Тя обхваща грижите за личността на ненавършило пълнолетие дете, управлението на имуществото на дете и представителството на дете по всеки въпрос, сделка или съдебен процес, които засягат детето или имуществото на детето. По такъв начин родителската отговорност гарантира защитата на личностните и имуществените права на ненавършилото пълнолетие дете.

2 Като общо правило, кой носи родителска отговорност за детето?

Родителската отговорност се упражнява съвместно от двамата родители. Всяко решение на родителите по отношение на упражняването на родителска отговорност трябва да се взема съобразно интересите на детето.

3 Ако родителите не са в състояние или не желаят да упражняват родителска отговорност за детето си, може ли друго лице да бъде назначено на тяхно място?

Ако някой от родителите не е в състояние да упражнява родителска отговорност, поради практически причини (например болничен престой, лишаване от свобода) или поради юридически причини (ограничена дееспособност), въпросният родител остава само носител на правото, докато родителската отговорност се упражнява единствено от другия родител.

Ако никой от родителите не е в състояние да упражнява родителска отговорност, на ненавършилото пълнолетие дете се назначава настойник.

Родителите запазват родителската отговорност само като носители на правото, но не могат да я упражняват.

4 Ако родителите се разведат или се разделят, как се решава въпросът за родителската отговорност за в бъдеще?

В случай на развод или раздяла и ако двамата родители са живи, въпросът за родителската отговорност се решава от съда. Родителската отговорност може да бъде присъдена на единия родител или — ако и двамата са съгласни и заедно определят местожителството на детето — съвместно на двамата родители. Съдът може да реши друго и по-специално може да раздели упражняването на родителската отговорност между родителите или да я предостави на трето лице.

5 Ако родителите сключат споразумение по въпроса за родителската отговорност, какви формалности трябва да се спазят, за да стане споразумението правнообвързващо?

Когато съдът трябва да определя упражняването на родителската отговорност, както в случаи на развод или раздяла, той взема предвид всички споразумения между родителите, но съответните споразумения не са задължителни за съда. Споразуменията от този вид не подлежат на специални формалности, при условие обаче че те са предоставени на съда по надлежния ред. Обикновено се представя документ, съставен от заинтересованите страни, в който е формулирано споразумението между тях. Това изрично е предвидено в закона за случаи на развод по взаимно съгласие между родители с ненавършили пълнолетие деца. В такъв случай на съда трябва да бъде представено писмено споразумение между родителите, с което се урежда упражняването на родителските права върху техните ненавършили пълнолетие деца и режима на лични отношения с тях.

Във всички други отношения родителите могат неформално да се договорят относно упражняването на родителската отговорност, без да спазват каквито и да било формалности или да следват някаква официална процедура, за да разделят на практика отговорността помежду си, като един аспект се упражнява от единия родител, а друг — от другия родител. Например единият родител може да упражнява родителските права по отношение на детето, а другият може да управлява имуществото на ненавършилото пълнолетие дете и да представлява неговите интереси.

6 Ако родителите не могат да постигнат споразумение по въпроса за родителската отговорност, какви са алтернативните средства за разрешаване на спора, без да се стига до съд?

Ако родителите не могат да постигнат съгласие по въпроса за родителската отговорност и да бъде взето решение е в най-добър интерес на детето, тогава въпросът се решава от съда. Медиацията е алтернативно средство за разрешаване на спора.

7 Ако родителите стигнат до съд, по какви въпроси, свързани с детето, съдията може да постанови решение?

Когато родителите не могат да постигнат съгласие по даден въпрос, касаещ упражняването на тяхната родителска отговорност, и отнесат въпроса до съда, съдът може да постанови решение само по този въпрос. Разногласието между родителите може да бъде породено от всеки един въпрос, възникнал при упражняването на родителската отговорност, при което всеки от тях поддържа своето мнение. Затова разрешаването на въпроса е в най-добрия интерес на детето. Въпросът може да е сериозен от обективна гледна точка, например избор на собствено име, съгласие за извършването на операция и т.н., или може да е въпрос, който, обективно погледнато, не е толкова значим, но който все пак родителите считат за достатъчно важен, за да бъде отнесен към съда.

8 Ако съдът реши единият родител да има еднолично попечителство над детето, означава ли това, че този родител може да решава всички въпроси, свързани с детето, без предварително да се консултира с другия родител?

По принцип — да, доколкото въпросът попада в обхвата на упражняване на родителските права по отношение на детето, присъдено на единия родител. Родителите винаги могат да предпочетат да не приемат решението на съда, с което упражняването на родителските права се присъжда само на единия родител: дори след като съдът се е произнесъл, те могат да се договорят да прилагат друг режим, с който и другият родител ще изпълнява някаква роля в грижите за детето, при условие, разбира се, че това споразумение е в най-добрия интерес на детето.

9 Ако съдът реши родителите да имат съвместно попечителство на детето, какво на практика означава това?

Това означава, че родителите трябва да вземат съвместно решенията, свързани с грижите за детето.

10 Към кой съд или орган трябва да се обърне, ако искам да подам молба за родителска отговорност? Какви формалности трябва да се спазят и какви документи трябва да приложат към молбата си?

Компетентният съд винаги е едноличният първоинстанционен съд (*μονομελές πρωτοδικείο*). Молбите трябва да се подават до компетентния съд по съответното място и да бъдат връчени на ответника. На съда трябва да бъдат представени така също документите, на които се основава молбата.

11 По какъв ред се решават тези дела? Съществува ли бързо производство?

Едноличният първоинстанционен съд взема решение по специална процедура, определена в членове 681 Б и 681 В от Гражданския процесуален кодекс. Тя е създадена по аналогия с процедурата за трудови спорове, за да се ускори разглеждането на делата. Поради най-вече личния характер на споровете за родителска отговорност, тук се прилагат така също някои разпоредби от процедурата по брачни дела и правилата от процедурите за компетентност по охранителни производства, що се отнася до разследващия орган и до вземането на доказателства служебно от съда. Когато обаче споровете за упражняване на родителската отговорност са присъединени към някой от брачните спорове, посочени в член 592, параграф 1 от Гражданския процесуален кодекс (например развод и унищожаване на брака), или споровете, посочени в член 614, параграф 1 от Кодекса (например установяване на бащинство), съдът трябва да приложи процедурата, определена в членове 598—612 и 616—622 от Кодекса. Спешните въпроси може да бъдат решавани чрез обезпечителни мерки (*ασφαλιστικά μέτρα*), а извънредните случаи — чрез временни съдебни определения (*προσωρινή διαταγή*).

12 Мога ли да получа правна помощ за покриване на разноските по производството?

Да, според общите условия, приложими за правна помощ.

13 Възможно ли е да се обжалва решение за родителска отговорност?

Съдебното решение за родителска отговорност може да бъде отменено или изменено, ако е настъпила промяна в обстоятелствата, въз основа на които съдът се е произнесъл по този начин. В противен случай решението за родителска отговорност може да бъде оспорено чрез всяко от обикновените средства за правна защита (жалба на фактически и правни основания (*έφεση*), жалба само на правни основания (касационна жалба, *αναίρεση*), молба за отмяна (*ανακοπή ερημοδικίας*), преразглеждане (*αναψηλάφηση*)) в съответствие с обичайните изисквания.

14 За изпълнението на решение относно родителската отговорност в някои случаи може да е необходимо да се подаде молба до съд или до друг орган. По какъв ред се извършва това?

Съдебното решение за родителска отговорност подлежи на изпълнение по член 950 от Гражданския процесуален кодекс, ако с него се налагат също и задължения, което означава, че с него не само се урежда въпросът за родителската отговорност или упражняването на родителските права по отношение на ненавършило пълнолетие дете или режимът на лични отношения с детето, но също така е разпоредено предаването или връщането на детето, или се определя режимът за лични отношения или на страните се забранява да предприемат каквито и да било насрещни действия. По-специално а) със съдебно решение, с което се разпорежда предаването или връщането на дете, се изисква родителят, при когото се намира детето, да действа според решеното от съда, а в случай на неспазване на съдебното решение, същото решение може да предвиди автоматичното налагане на финансова санкция в размер до 50 000 EUR, която да бъде платена на ищеца, който иска предаването или връщането на детето, или временно задържане за срок до една година или и двете санкции заедно (непряко изпълнение (*έμμεση εκτέλεση*)); и б) ако правото на лични отношения на единия родител с детето е възпрепятствано, в съдебното решение за уреждане на режима на лични отношения може да е предвидена финансова санкция и задържане за лицето, което възпрепятства въпросните лични отношения (допълващо изпълнение (*αναπληρωματική εκτέλεση*)).

15 Какво трябва да направя, за да може решение за родителска отговорност, издадено от съд в друга държава членка, да бъде признато и изпълнено в тази държава членка?

Съдебните решения относно родителската отговорност, издадени в други държави членки, се признават автоматично от гръцките административни органи без допълнителни формалности. Гръцките съдилища са компетентни да се произнасят по валидността на чуждестранно съдебно решение или по искане за признаване на чуждестранно съдебно решение, без обаче да могат да преразглеждат компетентността на държавата членка на произход. Когато в Гърция се иска признаване, гръцките съдилища могат да откажат да признаят съдебно решение за родителска отговорност, ако: а) то противоречи на вътрешната публична политика, като винаги се взема предвид най-добрият интерес на детето; или б) то противоречи на последващо съдебно решение относно родителската отговорност, постановено от гръцки съд. Освен това, когато гръцките съдилища са компетентни в съответствие с Регламент (ЕО) № 2201/2003 на Съвета въз основа на местожителството на детето, в качеството си на съдилища на държавата членка, в която се иска признаване, те могат да решат въпроса за родителската отговорност по отношение на детето по различен начин, като постановят свое собствено последващо решение по делото, без предварително разглеждане на въпроса а компетентността на държавата членка на произход и обвързващия характер на нейното съдебно решение (например дали подлежи на обжалване).

16 Към кой съд в тази държава членка трябва да се обърна, за да оспоря признаването на решение за родителска отговорност, постановено от съд в друга държава членка? Каква е процедурата в такива случаи?

В описаните случаи компетентен е едноличният първоинстанционен съд, който разглежда делото по процедурата, която съответства на вида на спора.

17 Кое право прилага съдът в производство по родителската отговорност, когато детето или страните по делото не живеят в държавата членка на съда, или са с различно гражданство?

Приложимото към отношенията между родители и дете право се определя в следния приоритетен ред: 1) правото на последното им съвместно гражданство; 2) правото на последното им съвместно обичайно местожителство; 3) правото според гражданството на детето.

Последна актуализация: 21/10/2016

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.